

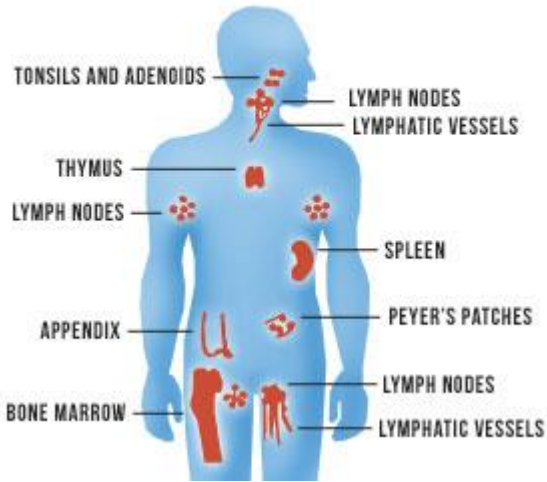

Διαταραχές Ανοσορρύθμισης: Εκδηλώσεις Αυτοανοσίας σε Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες

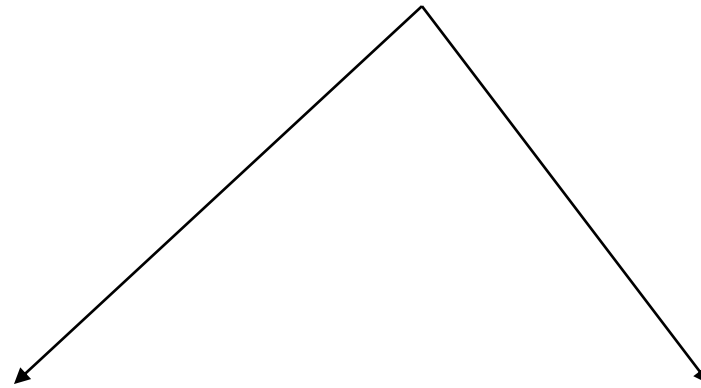
Τάντου Σοφία

Τμήμα Ανοσολογίας-Ιστοσυμβατότητας
Ειδικό Κέντρο και Κέντρο Αναφοράς για Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες
Νοσοκομείο Παιδων <<Η Αγία Σοφία>>
Συντον.Διευθ: Μαρία Κανάριου

ORGANS OF THE IMMUNE SYSTEM

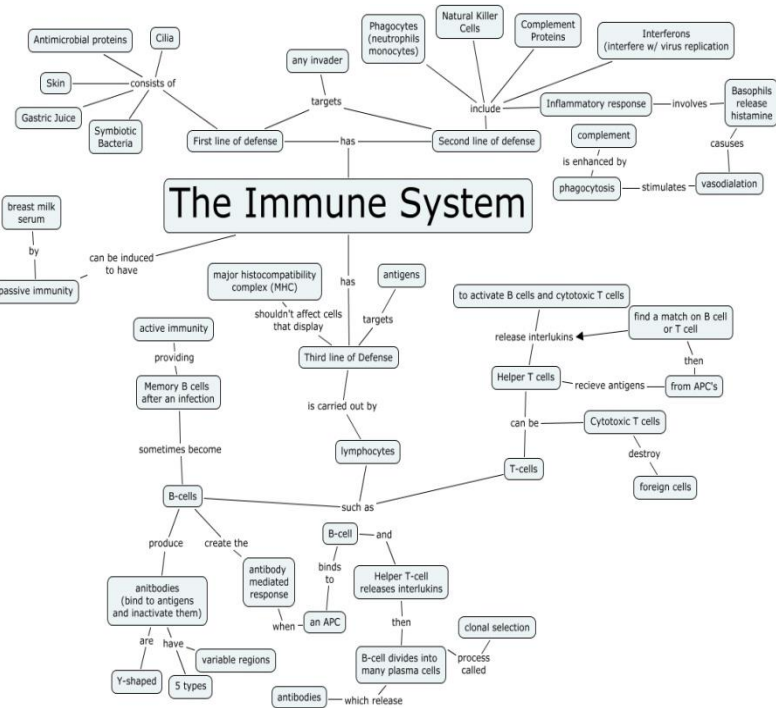

Ρόλος Ανοσοποιητικού συστήματος

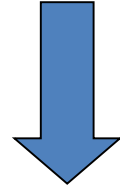
Αντιμετώπιση
παθογόνων
(λοιμώξεων)

Ανοχή
αυτοαντιγόνων
(διάκριση <<ίδιο>> από <<μη-ίδιο>>)

Ανοσορρύθμιση ονομάζεται η κινητοποίηση των ανοσιακών μηχανισμών με σκοπό την εξουδετέρωση των παθογόνων και την επίτευξη ομοιόστασης

Ανοσοποιητικό σύστημα

Διαταραχή / δυσλειτουργία

Λοιμώξεις

Αλλεργικά
νοσήματα

Αυτοάνοσα
νοσήματα

Λεμφοϋπερπλασίες
Κακοήθειες

Πρωτοπαθείς
Ανοσοανεπάρκειες

Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες

- ✓ Έχουν περιγραφεί τουλάχιστον 300 μονογονιδιακές διαταραχές της ανοσίας (IUIS 2015)
- ✓ Οφείλονται σε γενετική, ενδογενή διαταραχή, που συνεπάγεται απουσία ή δυσλειτουργία μιας ή περισσότερων ανοσιακών παραμέτρων με αποτέλεσμα τη μειονεκτική ή λανθασμένη ανοσοαπάντηση
- ✓ Η συχνότητα του συνόλου των ΠΑΑ στο γενικό πληθυσμό υπολογίζεται σε 1.4 με 10.1 σε 100.000 γεννήσεις

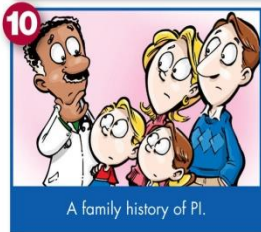
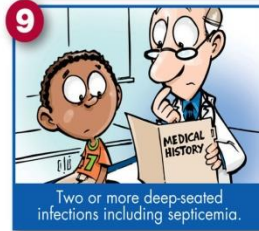
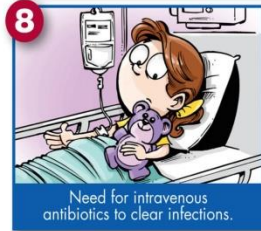
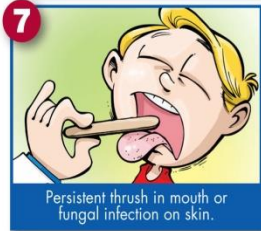
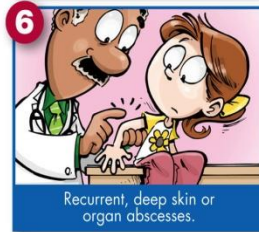
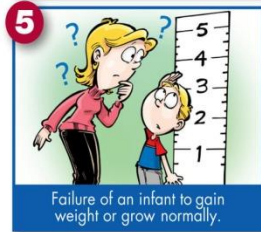
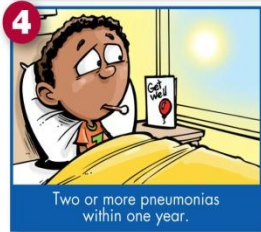
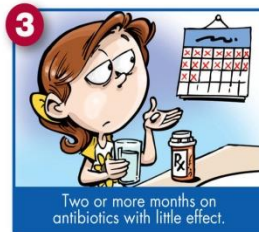
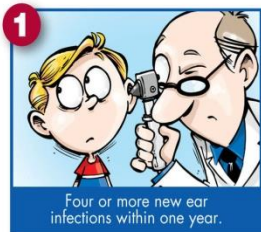
(Μέγιστη: 12.4 ανά 100.000 κατοίκους στη Νότια Αυστραλία)

Κατατάσσονται σε 9 ομάδες (IUIS 2014)

1. Συνδυασμένες ανοσοανεπάρκειες
2. Συνδυασμένες ανοσοανεπάρκειες με συνδρομικά χαρακτηριστικά
3. Αντισωματικές ανεπάρκειες (πρωταρχικώς)
4. Νοσήματα ανοσιακής δυσλειτουργίας / δυσρυθμίας
5. Συγγενή ελλείμματα των φαγοκυττάρων
(αριθμός ή/και λειτουργία)
6. Ελλείμματα της φυσικής / έμφυτης ανοσίας
7. Αυτοφλεγμονώδεις διαταραχές
8. Ανεπάρκειες συμπληρώματος
9. 'Φαινότυποι ΠΑΑ'

10 Warning Signs of Primary Immunodeficiency

Primary Immunodeficiency (PI) causes children and adults to have infections that come back frequently or are unusually hard to cure. 1:500 persons are affected by one of the known Primary Immunodeficiencies. If you or someone you know is affected by two or more of the following Warning Signs, speak to a physician about the possible presence of an underlying Primary Immunodeficiency.

Presented as a public service by:

These warning signs were developed by the Jeffrey Modell Foundation Medical Advisory Board. Consultation with Primary Immunodeficiency experts is strongly suggested. © 2013 Jeffrey Modell Foundation
For information or referrals, contact the Jeffrey Modell Foundation: info4pi.org | 866-INFO-4-PI

FOR ADULTS 10 Warning Signs of Primary Immunodeficiency

Primary Immunodeficiency (PI) causes children and adults to have infections that come back frequently or are unusually hard to cure. 1:500 persons are affected by one of the known Primary Immunodeficiencies. If you or someone you know is affected by two or more of the following Warning Signs, speak to a physician about the possible presence of an underlying Primary Immunodeficiency.

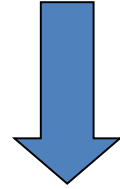
- 1 Two or more new ear infections within 1 year.
- 2 Two or more new sinus infections within 1 year, in the absence of allergy.
- 3 One pneumonia per year for more than 1 year.
- 4 Chronic diarrhea with weight loss.
- 5 Recurrent viral infections (colds, herpes, warts, condyloma).
- 6 Recurrent need for intravenous antibiotics to clear infections.
- 7 Recurrent, deep abscesses of the skin or internal organs.
- 8 Persistent thrush or fungal infection on skin or elsewhere.
- 9 Infection with normally harmless tuberculosis-like bacteria.
- 10 A family history of PI.

Presented as a public service by:

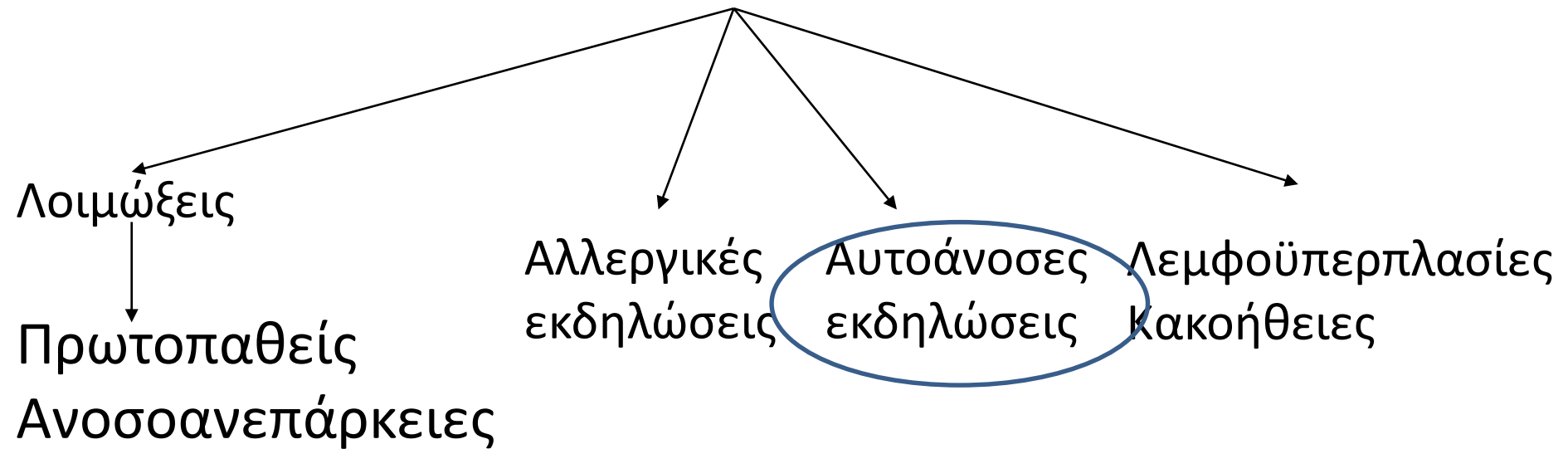

These warning signs were developed by the Jeffrey Modell Foundation Medical Advisory Board. Consultation with Primary Immunodeficiency experts is strongly suggested. © 2009 Jeffrey Modell Foundation
For information or referrals, contact the Jeffrey Modell Foundation: 866-INFO-4-PI | info4pi.org

Ανοσοποιητικό σύστημα

Δυσλειτουργία

Μηχανισμοί Αυτοανοσίας σε ΠΑΑ

Ανοχή

Κεντρική

Περιφερική

Τ λεμφοκύτταρα

Β λεμφοκύτταρα

Τ λεμφοκύτταρα

Β λεμφοκύτταρα

Tolerance and Autoimmunity in Primary Immunodeficiency Disease: a Comprehensive Review
Sudhir Gupta-Ankmalika Gupta Louis
Clic Rev Allerg Immunol (2013)

Κεντρική Ανοχή

Τ λεμφοκυττάρων:

1. CD4+CD8+TCR+

χωρίς σύνδεση με αυτό-πεπτίδιο-MHC → Θάνατος από αμέλεια

2. CD4+CD8+TCR+

με ήπια σύνδεση → Θετική επιλογή → εξέλιξη προς CD4+ ή CD8+

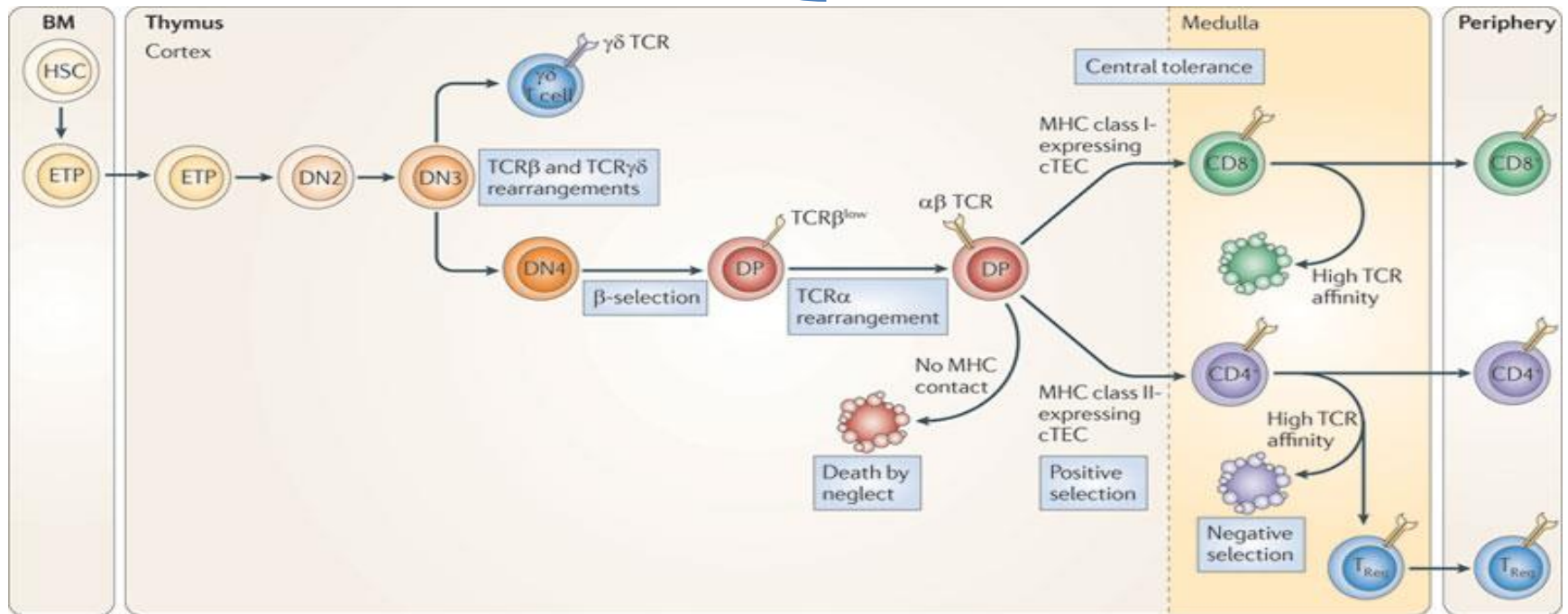
3. CD4+CD8+TCR+

με ισχυρή σύνδεση → Αρνητική επιλογή

a) Κλωνική διαγραφή / clonal deletion

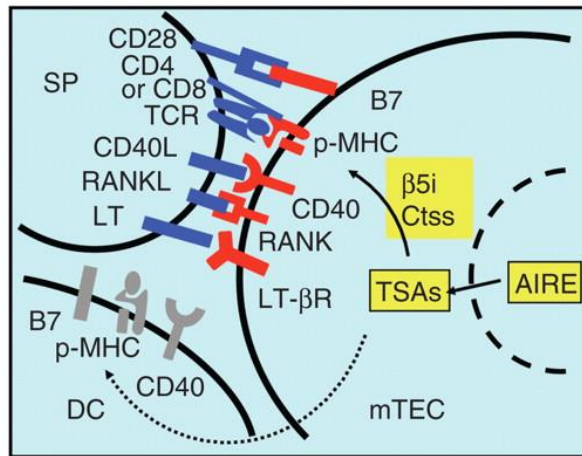
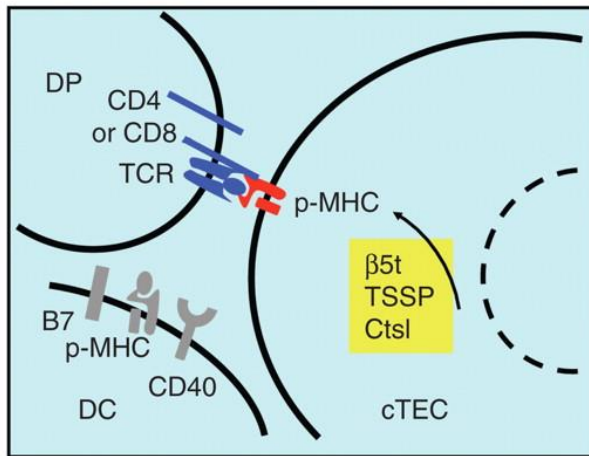
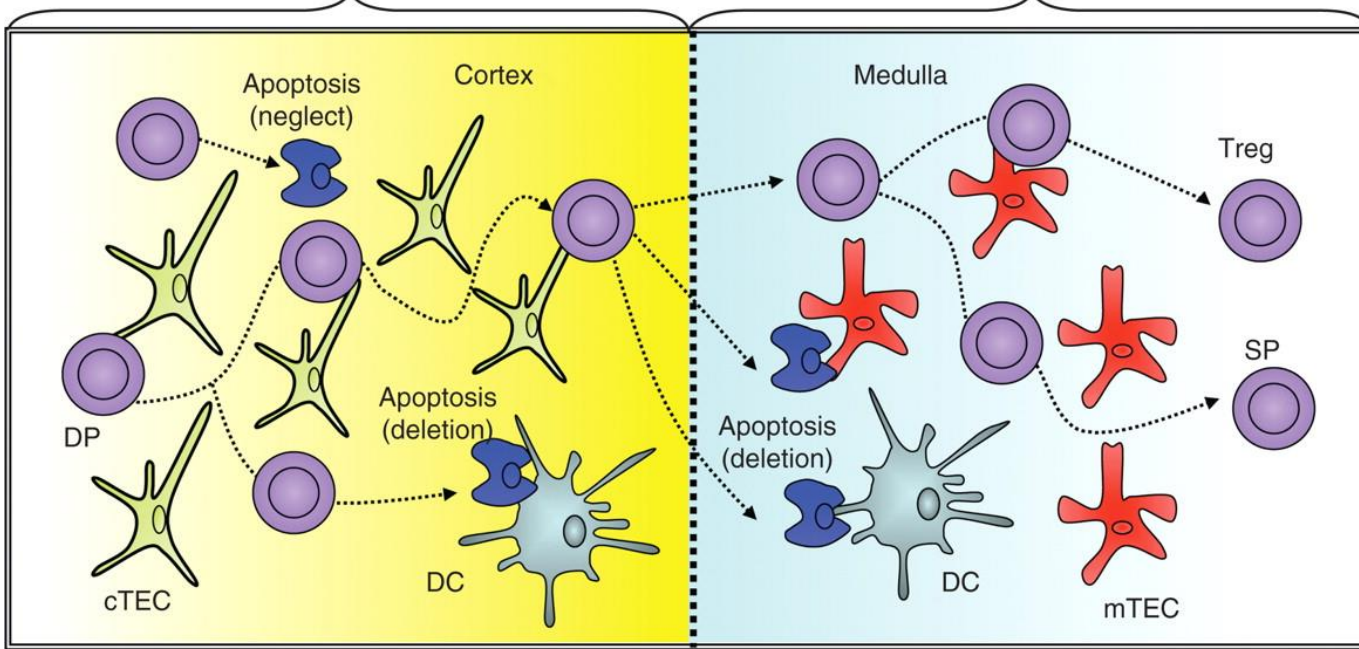
b) Κλωνική εκτροπή / Clonal diversion

c) Επεξεργασία υποδοχέα / Receptor editing

Positive selection, neglect, and clonal deletion

Clonal deletion and Treg differentiation

mTEC εκφράζουν
Tissue-specific self-
antigen (TSA) και
AIRE

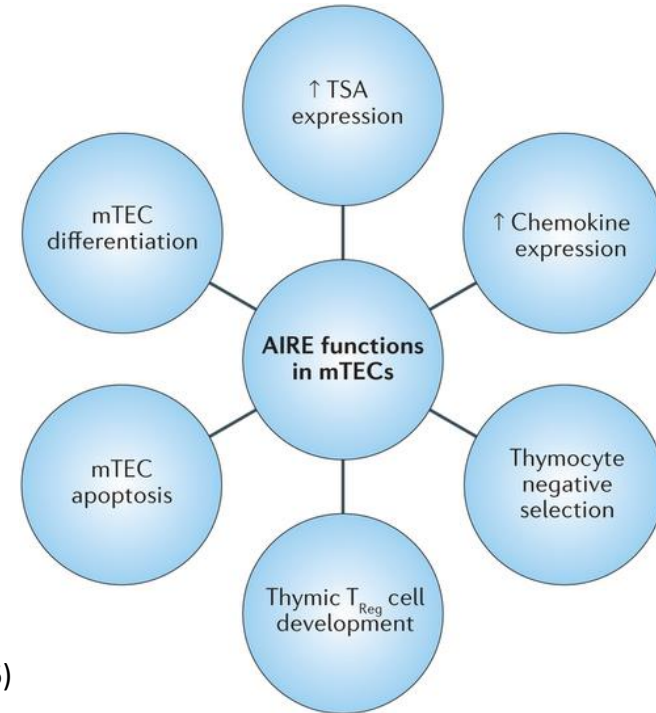
Κεντρική Ανοχή

Τ λεμφοκυττάρων:

AIRE (autoimmune regulator)

Μεταγραφικός παράγοντας-επιθυλιακά κύτταρα μυελού θύμου (mTECS)

- Μεταγραφή αυτό-αντιγόνων στα mTECS
- Αρνητική επιλογή Τ λεμφοκυττάρων
- Διαφοροποίηση Treg από αυτοδραστικά θυμοκύτταρα
- Απόπτωση των mTECS
- Εξάλειψη αυτοδραστικών Τ κυττάρων στο θύμο

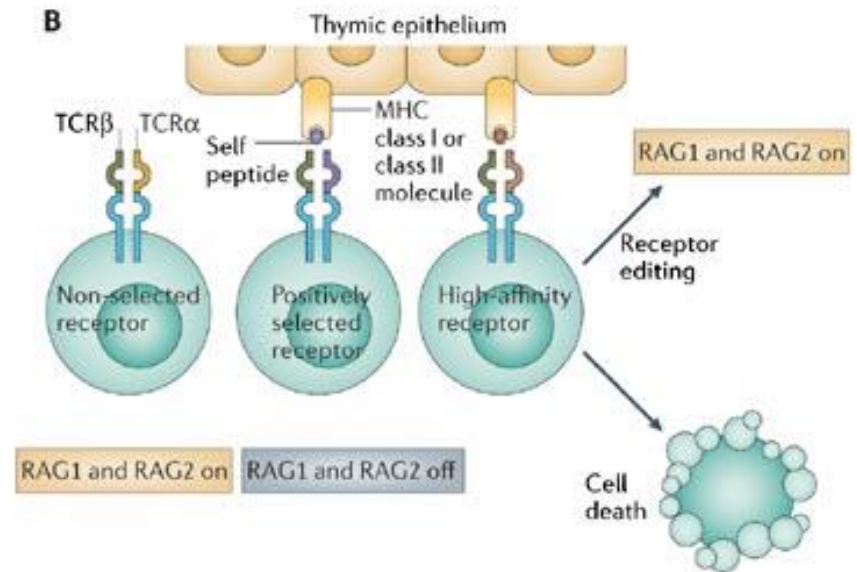
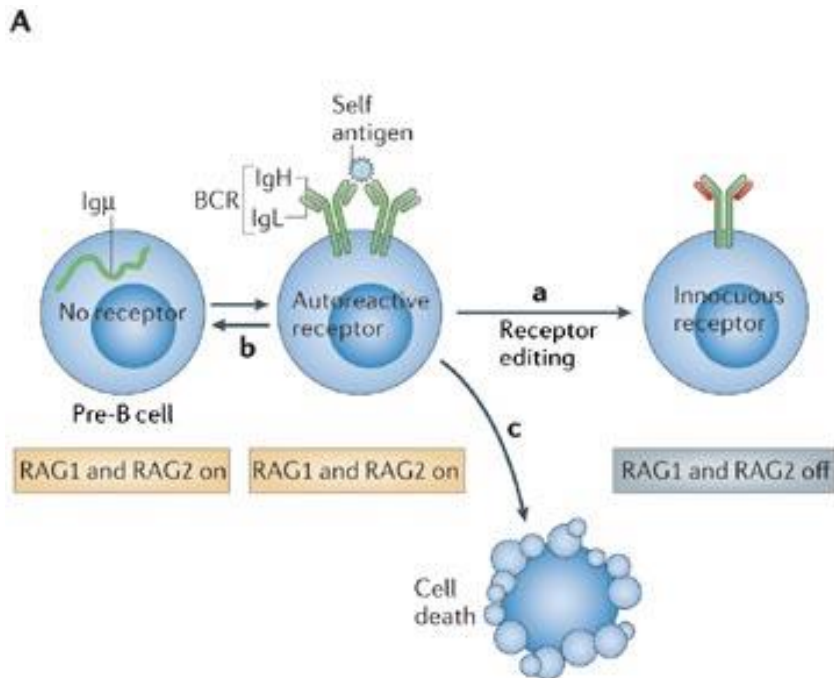
Nature Reviews Immunology 16, 247–258 (2016)
AIRE expands: new roles in immune tolerance and beyo

Β λεμφοκυττάρων

1. Εξάλειψη αυτοδραστικών κυττάρων μέσω επεξεργασίας του υποδοχέα

2. Ανώριμα Β κύτταρα με υψηλή συγγένεια με αυτο-αντιγόνα

➔ απόπτωση

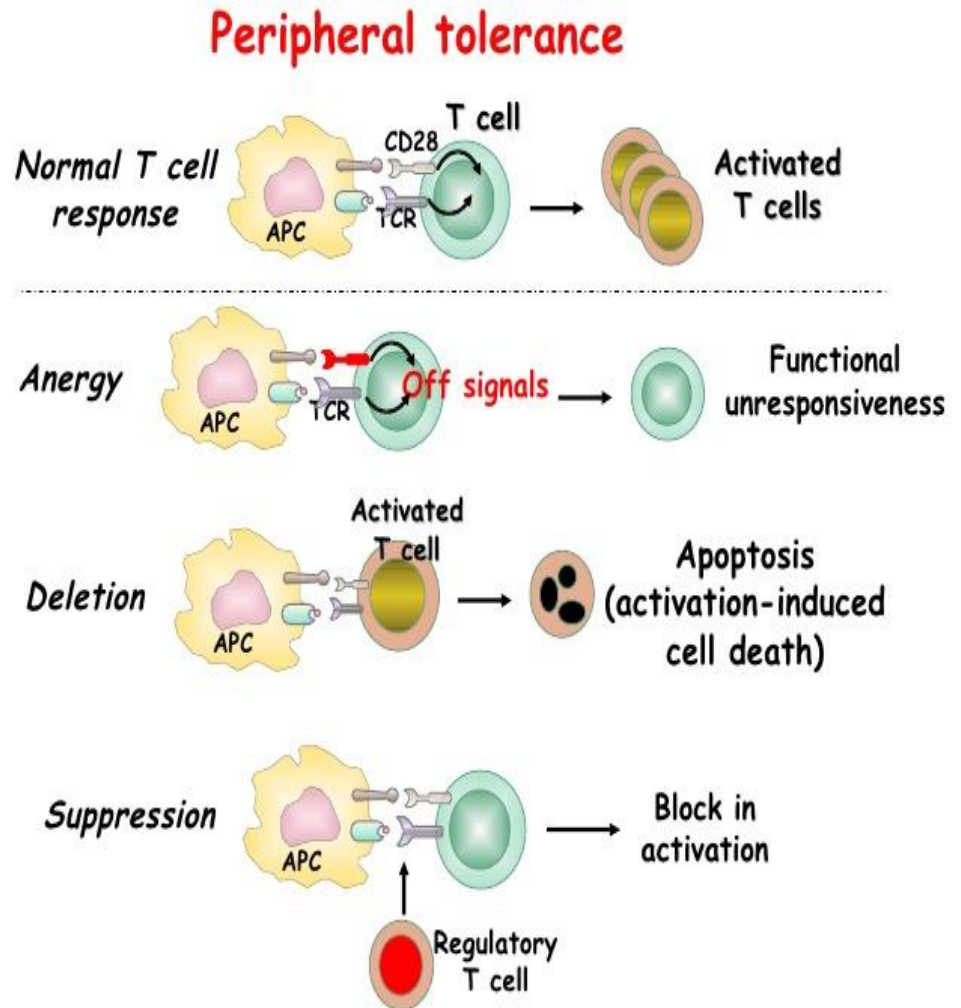

Περιφερική Ανοχή Τ λεμφοκυττάρων:

➤ Ανέργια(ενεργοποίηση Τ λεμφοκυττάρων απαιτεί συνδιεγερτικά σήματα CD28-B7)

➤ Διαγραφή
(χρονίως διεγχειρόμενα από αυτό-αντιγόνα απόπτωση)

➤ Treg (CD4+CD25+FoxP3+) :
κατασταλτική δράση

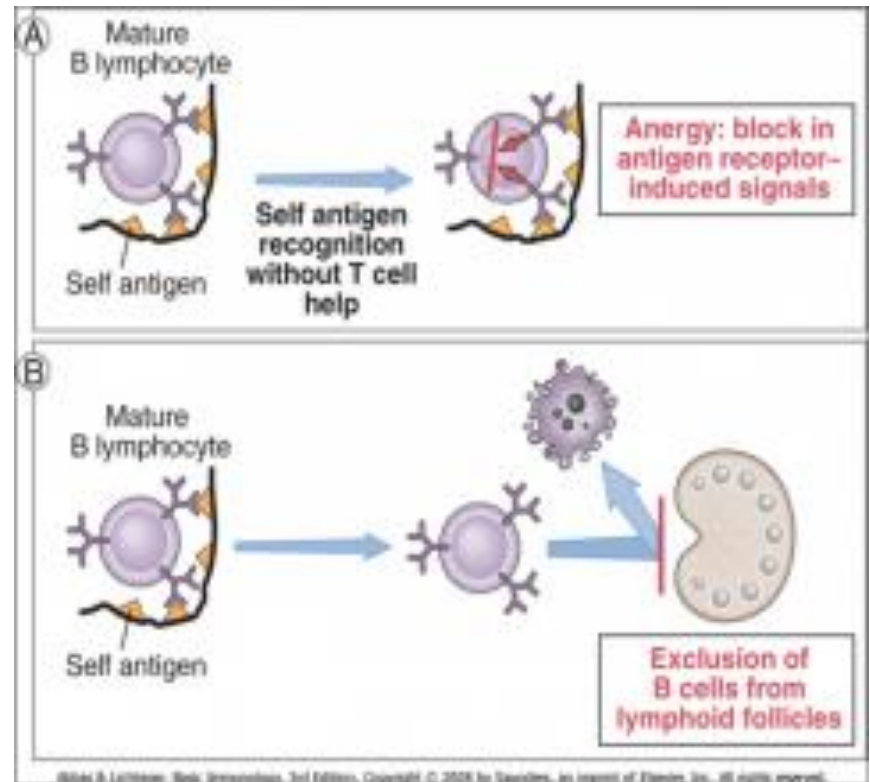
B λεμφοκυττάρων:

➤ Ανέργια

➤ Κλωνική εξάλειψη
ώριμων B-κυττάρων

➤ ...

➤ Breg?

***Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες που
χαρακτηρίζονται από αυτοάνοσες εκδηλώσεις***

Αυτοάνοση πολυενδοκρινοπάθεια, καντιντίαση και εξωδερμική δυστροφία

Autoimmune Polyendocrinopathy, Candidiasis and Ectodermal Dystrophy (APECED)

- μετάλλαξη του αυτοσωματικού υπολειπόμενου γονιδίου *AIRE*

(Nagamine et al,1997)

~60 μεταλλάξεις είναι γνωστές (21q22.3)

εκφράζεται στο θύμο, τους λεμφαδένες, το πάγκρεας και το φλοιό των
επινεφριδίων

χρόνια βλεννογονοδερματική καντιντίαση

υποπαραθυρεοειδισμός

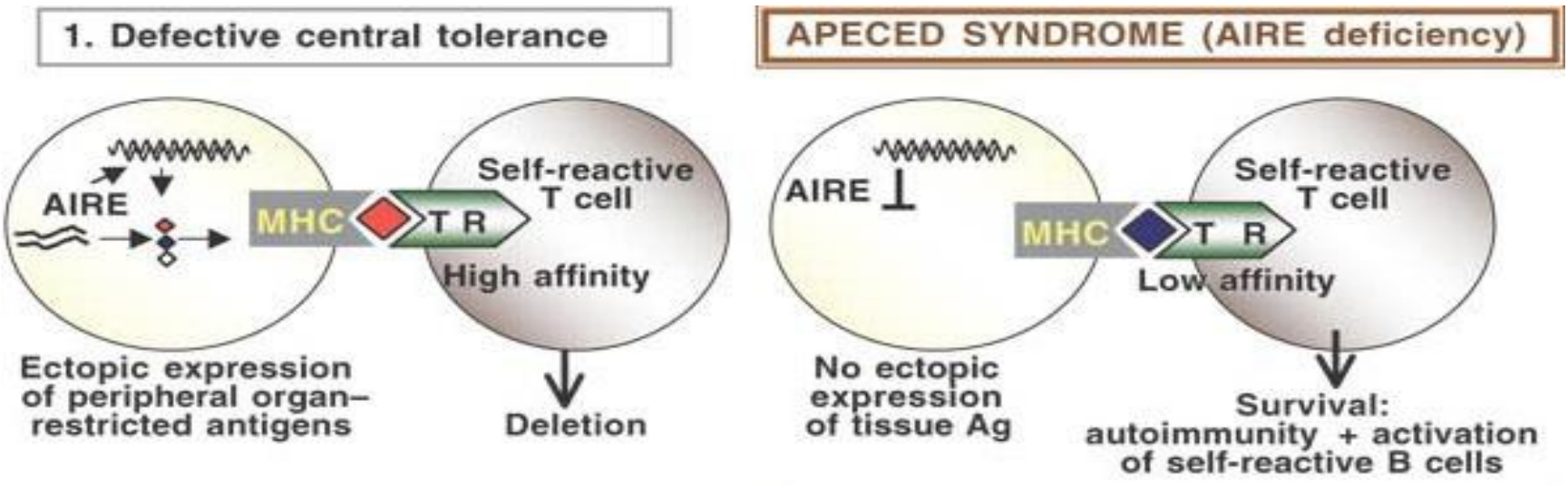
φλοιοεπινεφριδιακή ανεπάρκεια

η έκφραση *AIRE* στο θύμο συνδέεται με τη διαφοροποίηση των θυμοκυττάρων

(απαιτεί τη συνεργασία μεταξύ των θυμοκυττάρων και των επιθηλιακών κυττάρων μυελού)

-η απώλεια της έκφρασης οδηγεί σε διατήρηση των αυτοδραστικών T-κυττάρων....

(Fischer, Nat Immunol 5:23-30, 2004)

Κριτήρια Διάγνωσης (Husebye et al,2009)

Διάγνωση

1) Δύο από τρεις κύριες εκδηλώσεις

(χρόνια βλεννογονοκαντιντίαση /CMC, υποπαραθυρεοειδισμός / HP, ν.Addison /AD)

2) Μία κλινική εκδήλωση και διαγνωσμένη πάθηση σε αδερφό

3) Ανίχνευση μετάλλαξης γονιδίου

Πιθανή διάγνωση

1) Μία από τρεις κύριες εκδηλώσεις (<30 έτη)

Και ένα από : χρόνια διάρροια, κερατίτιδα, περιοδικό εξάνθημα με πυρετό, σοβαρή δυσκοιλιότητα, λεύκη, αυτοάνοση ηπατίτιδα, αλωπεκία, υποπλασία αδαμαντίνης

2) Μία κλινική εκδήλωση και Abs έναντι ιντερφερονών (IL-17,IL-22)

3) Μία κλινική εκδήλωση

και Abs (NALP5), AADC, tryptophan hydroxylase (TPH), ή TH

NALP5: NACHT leucine-rich repeat protein 5, AADC: aromatic L-amino acid decarboxylase, TPH: tryptophan hydroxylase, TH: tyrosine hydroxylase.

Μελέτη 91 Φινλανδούς ασθενείς (1:25.000 συχνότητα)

- το πρώτο σύμπτωμα εμφανίστηκε στην ηλικία 0.2–18 ετών
- 60% των ασθενών βλεννογονοδερματική καντιντίαση
- 32% υποπαραθυρεοειδισμό
- 5% φλοιοεπινεφριδιακή ανεπάρκεια.
- 23% των ασθενών άλλες εκδηλώσεις:

ηπατίτιδα, κερατοεπιπεφυκίτιδα, χρόνια διάρροια, περιοδικό εξάνθημα με πυρετό.

Η χαρακτηριστική δυάδα εμφανίστηκε 0.2–20 έτη αργότερα

Συστήνεται κάθε ασθενής (παιδικής ηλικίας ή ενήλικας) που εκδηλώνει μία από τις παραπάνω παθήσεις να διερευνάται για άλλες και στη συνέχεια για APECED.

(Perheentupa Jaakko, 2006)

Autoimmune Polyendocrine Syndrome Type 1: An Extensive Longitudinal Study in Sardinian Patients

Antonella Meloni et al

J Clin Endocrinol Metab, 2012

21 παιδιατρικοί ασθενείς (follow up ~ 20 χρόνια)

- 13 θήλεα / 9 άρρενα
- 58% ασθενών είχαν την κλασσική τριάδα
  - 95% CMC, 77% :HP και 68% AD
- CMC: 18 / 21 ασθενείς (median age 3.0 yr)
- Υποπαραθυρεοειδισμός :
  - θήλεα / άρρενα : 92.3 % / 62.5%
  - έναρξη 3-9y / 4.5-20y
- AD
  - έναρξη 5 χρόνια μετά CMC/HP
  - 5 / 21 ασθενείς αρχικό σύπτωμα
- Εξωδερμικές εκδηλώσεις
  - 13/18 ασθενείς (>9 ετών)

Φυλοσύνδετης μορφής, ανοσιακή δυσρυθμία με
πολυενδοκρिनοπάθεια και εντεροπάθεια

Immune dysregulation, polyendocrinopathy, enteropathy, X-
linked
IPEX

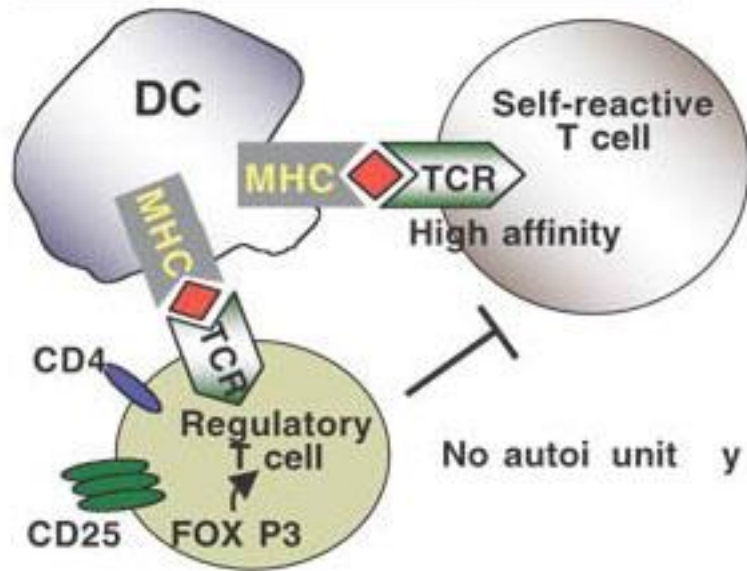
περιγράφηκε 1982 (Powel et al)

μετάλλαξη του *FOXP3 (forkhead box protein 3)*
(Bennett CL et al, 2009)

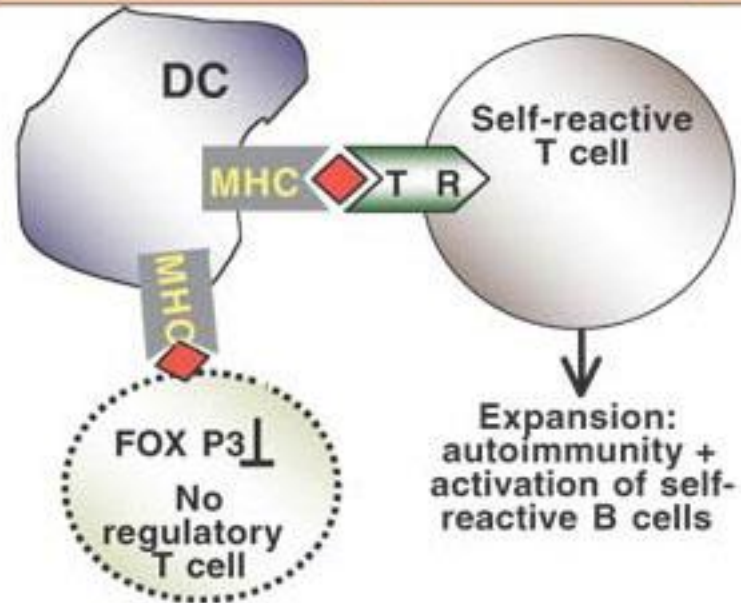
~ 70 μεταλλάξεις

έλλειψη ή μειωμένη έκφραση του FoxP3 μεταγραφικού παράγοντα που είναι ουσιώδης για την ανάπτυξη ρυθμιστικών CD4+CD25+ T κυττάρων, συμβάλλοντας στον έλεγχο της αυτο-ανοχής.

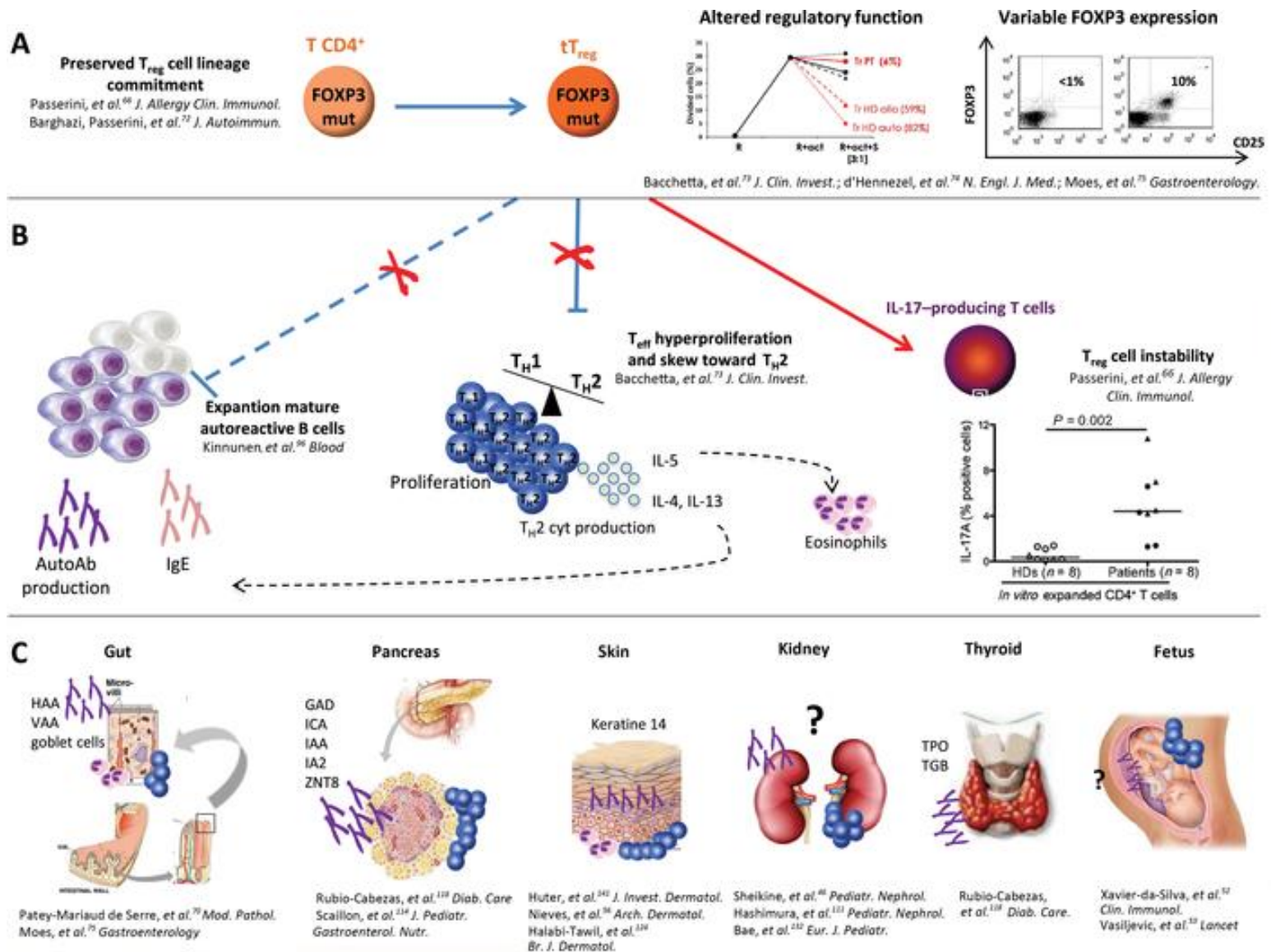
2. Defective regulatory T cells

IPEX SYNDROME (FOXP3 deficiency)

From IPEX syndrome to *FOXP3* mutation: a lesson on immune dysregulation

Κλινικές εκδηλώσεις (1)

Έναρξη συμπτωμάτων τις πρώτες εβδομάδες ζωής

Χαρακτηριστική <<τριάδα>> :

1. Αυτοάνοση εντεροπάθεια

- υδαρείς, βλεννώδης ή αιματηρές κενώσεις
- επιδεινώνεται από την έναρξη formula
- σοβαρή δυσαπορρόφηση
- άλλες γαστρεντερικές διαταραχές : έμετοι, γαστρίτιδα, ειλεός, κολίτιδα

2. Σακχαρώδης διαβήτης τύπου 1

- προηγείται ή ακολουθεί
- δυσκολία στον έλεγχο
- σπάνια χωρίς ανίχνευση αυτοαντισωμάτων
- απεικονιστικές μέθοδοι ή ιστολογικός έλεγχος
(διήθηση από λεμφοκύτταρα)

Κλινικές εκδηλώσεις (2)

3. Δερματικές εκδηλώσεις

- έκζεμα ή ιχθύαση ή ψωριασικής μορφής ή συνδυασμός αυτών
- επίμονος κνησμός
- επιπλοκή από βακτηριακές λοιμώξεις (*Staphylococcus aureus-epidermidis*)
- επίπονη χειλίτιδα, ονυχοδυστροφία και αλωπεκία

Άλλες εκδηλώσεις:

- θυρεοειδίτιδα
- αιμολυτική αναιμία, θρομβοπενία και ουδετεροπενία
- αυτοάνοση ηπατίτιδα
- νεφρική νόσος
(σωληναριοπάθεια, νεφρωσικό σύνδρομο, διάμεση νεφρίτιδα, μεμβρανώδης σπειραματονεφρίτιδα)

Σπάνια:

- αρθρίτιδα, σπληνομεγαλία, λεμφαδενοπάθεια, σοβαρή αλλεργία
- λοιμώξεις
(*Enterococcus spp*, *Staphylococcus spp*, *Clostridium difficile*, *Candida albicans*, *Pneumocystis jiroveci*, CMV, EBV)

Εργαστηριακός έλεγχος

- IgE –ηωσινοφιλία
- IgA, IgG, IgM : κφ ή
- WBC: κφ ή
- Λεμφοκυτταρικοί πληθυσμοί : κφ
- CD4+CD25+FOXP3+Tregs : κφ
- Μειωμένη έκφραση FOXP3
- Th1 κυτταροκίνες (IFN-γ,IL-2 ...)
- Th2 κυτταροκίνες (IL-4,IL-5...)
- Αυτοαντισώματα (+)

(εντεροκυττάρων, νησιδιακών κυττάρων παγκρέατος,
θυρεοειδούς, Coombs, αιμοπεταλίων, ουδετεροφίλων)

- Ιστολογικά ευρήματα (ΓΝΣ) μη παθογνωμικά

-ατροφία λαχνών με λεμφοκυτταρική και ηωσινοφιλική διήθηση

Άτυπα περιστατικά

- late-onset
- Ήπια κλινική εικόνα
- Άτυπες κλινικές εκδηλώσεις
(γαστρίτιδα , μεμβρανώδης σπειραματονεφρίτιδα)

Αυτοάνοσο Λεμφοϋπερπλαστικό Σύνδρομο (ALPS)

Διαταραχή της απόπτωσης και του προγραμματισμένου κυτταρικού θανάτου των λεμφοκυττάρων → παραμονή αυτοδραστικών κυττάρων

→ αυτοανοσία-κακοήθεια

-500 ασθενείς (συχνότητα: άγνωστη /υποδιάγνωση)

Μεταλλάξεις

- **FAS-TNFRSF6** ~ 60% ασθενών

- FASL-TNFSF6

- CASP10

- CASP8

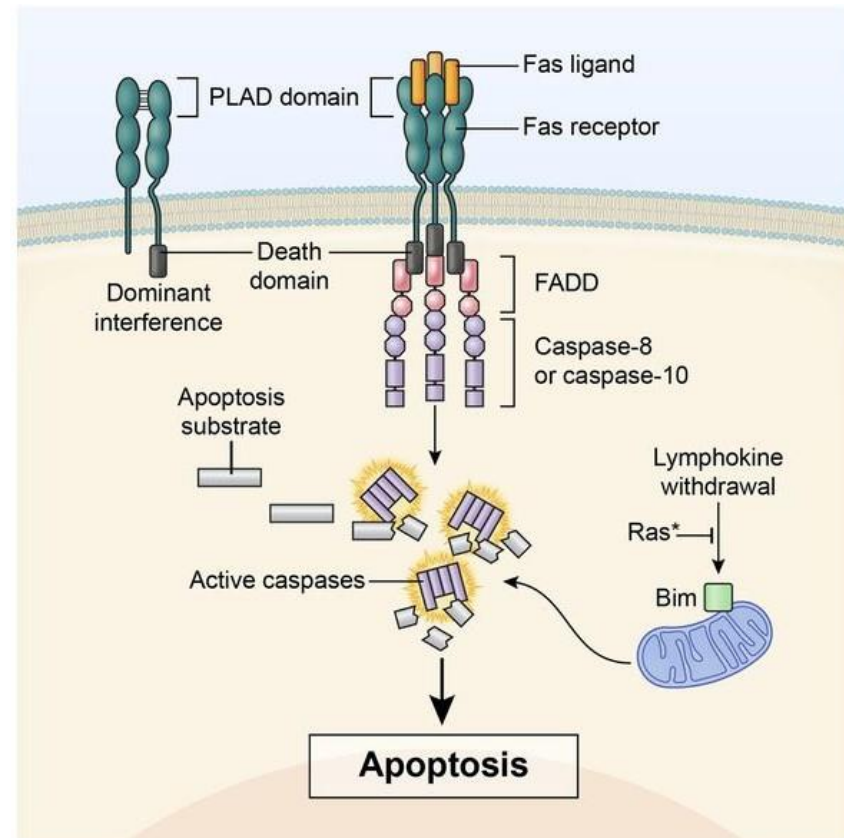
- FADD

- CARD11

- PRKCD

- 20-30 % ασθενών

μη ανιχνεύσιμη μετάλλαξη

(Blood 2014)

Κλινικές εκδηλώσεις

- Καλοήθης λεμφοϋπερπλασία /ασυμπτωματική (χρόνια λεμφαδενοπάθεια και/ή σπληνομεγαλία)
- Αυτοάνοσες κυτταροπενίες και επιπλοκές αυτών
- Αυξημένο ποσοστό κακοήθειας λεμφικού συστήματος (FAS)
- Αυτοάνοσες εκδηλώσεις από άλλα όργανα-ΣΕΛ like (ήπαρ, νεφροί, οφθαλμοί)

-Αυξημένο ποσοστό

CD4-CD8- TCRαβ+ (DN) T –λεμφοκύτταρα

Shaili Shah et al

Curr Allergy Asthma Rep. 2014 Sep; 14(9): 462

Autoimmune Lymphoproliferative Syndrome: an update and review of the literature

Αυτοάνοσο Λεμφοϋπερπλαστικό Σύνδρομο (ALPS)

Κριτήρια διάγνωσης (ESID-2014)

Τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω:

- σπληνομεγαλία
- λεμφαδενοπάθεια (>3 λεμφαδένες, >3 μήνες, μη λοιμώδης, μη-κακοήθης)
- αυτοάνοση κυτταροπενία (>/= 2σειρές)
- ιστορικό λεμφώματος
- προσβεβλημένο μέλος της οικογένειας

Και ένα τουλάχιστον από τα παρακάτω:

- TCRab+CD3+CD4-CD8- of CD3+ T / DNT cells >6%
- αυξημένοι βιοδείκτες (τουλάχιστον 2 από τα ακόλουθα):
- sFASL > 200pg/ml
- Vitamin B12 > 1500ng/L
- IL-10 > 20pg/ml
- διαταραχή FAS μεσολαβούμενης απόπτωσης

Natural history of Autoimmune Lymphoproliferative Syndrome associated with FAS gene mutations

Susan Price et al, Blood 2014

150 ασθενείς (1993- 2011)

- Μέση διάρκεια παρακολούθησης 13.5 χρόνια (1.3 -55.7 χρόνια)
- 97 άρρενες (65%) / 53 θήλεα (35%)
- Μέση ηλικία έναρξης νόσου 2.7 χρόνια
- Άρρενα /θήλεα : 1.6
- Λεμφαδενοπάθεια 97% ασθενών - σπληνομεγαλία 95% ασθενών
- ALPS-FAS ασθενείς αυξημένα DNT cells
  - Μέσο ποσοστό DNTs: 5.9%
- serum B12 έως 47,920 pg/ml
(μέση τιμή 2798 pg/ml, φτ <1320 pg/ml)
- Λέμφωμα : ηλικία διάγνωσης 5-60 χρόνια , άρρενα/ θήλεα: 14:4
- Κυτταροπενία : 69% ασθενών / μέση ηλικία εκδήλωσης : 5.6 χρόνια
21% μία σειρά , 23% δύο σειρές και 25% τρεις σειρές
- Μέσος χρόνος εκδήλωσης κυτταροπενίας από λεμφαδενοπάθεια-σπληνομεγαλία 1.9 χρόνια

***Αυτοάνοσες εκδηλώσεις
σε Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες***

Συνδυασμένες ανοσοανεπάρκειες

Σοβαρή Μικτή Ανοσοανεπάρκεια (SCID)

Ομάδα διαταραχών

Επηρεάζονται T,B λεμφοκύτταρα

Έναρξη στη νεογνική / βρεφική ηλικία

Λοιμώξεις, επίμονη διάρροια, στασιμότητα ανάπτυξης
αλλά και αυτοανοσία

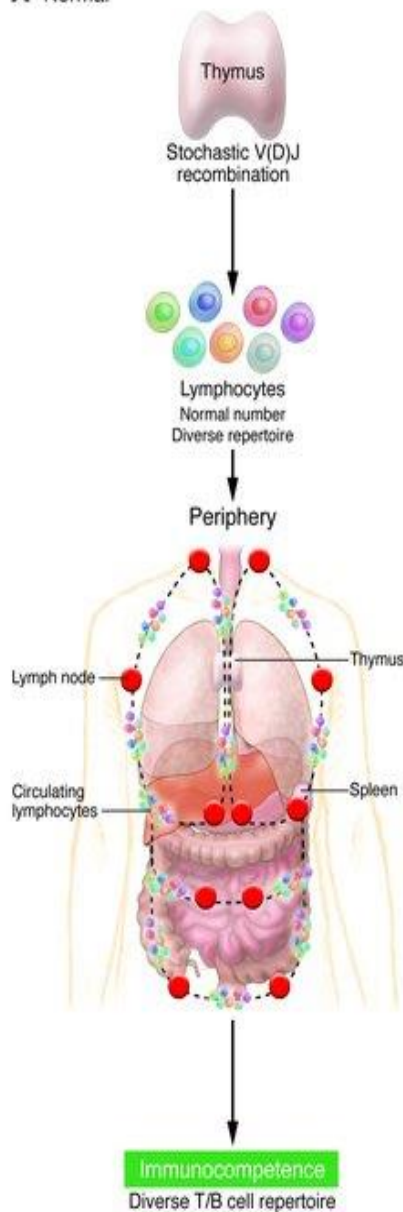
- ✓ Ommenn Syndrome
- ✓ RAG1 /RAG2
- ✓ ...

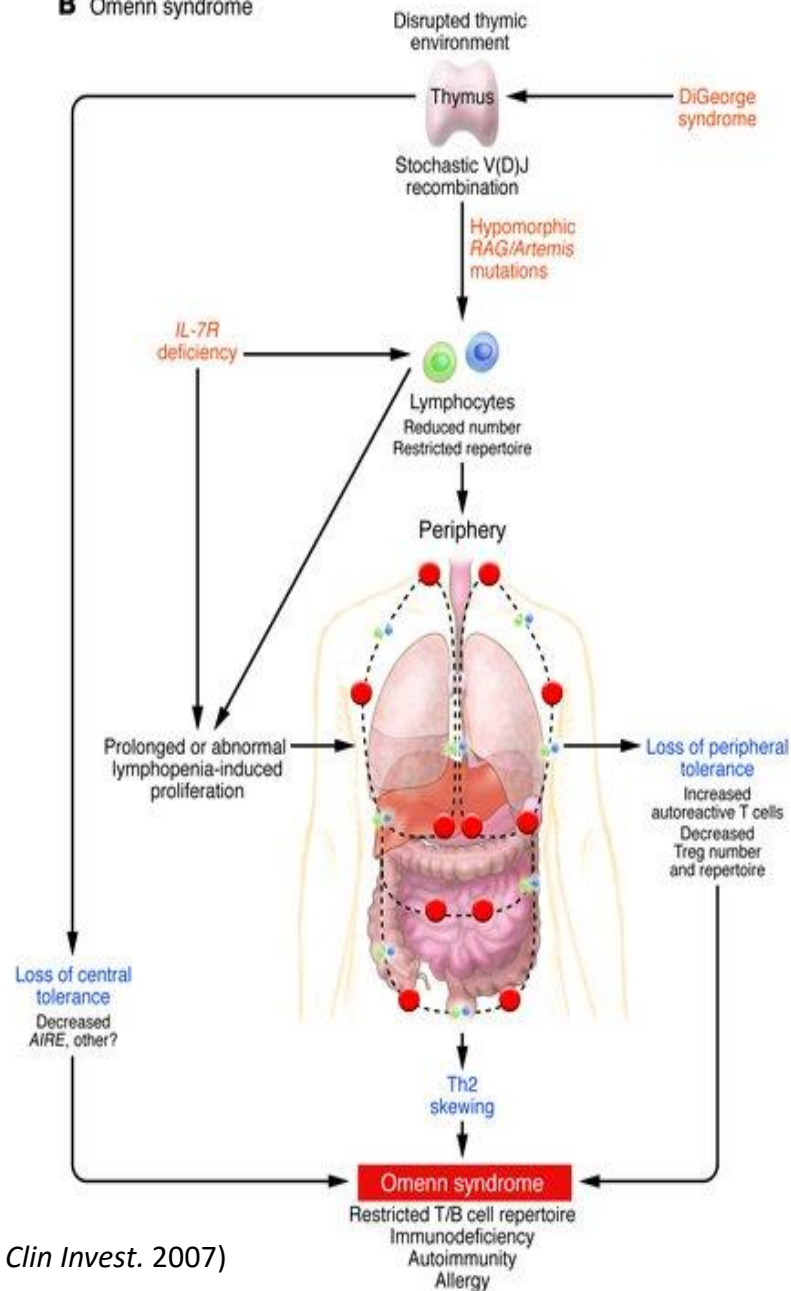
Λεμφοπενία σε βρέφη!!!

Σύνδρομο Omenn

A Normal

B Omenn syndrome

(J Clin Invest. 2007)

Μεταλλάξεις

RAG1/ RAG2

Artemis,

IL7RA,

RMRP, ADA,

DNA ligase IV, IL-2RG, AK2

Νεογνική / βρεφική ηλικία

Ερυθρόδερμα,

ηπατοσπληνομεγαλία,

Λεμφαδενοπάθεια

Ηωσινοφιλία

αυξημένη IgE

Συνδυασμένες ανοσοανεπάρκειες

Υπερ-IgM σύνδρομο

(φυλοσύνδετη ή αυτοσωματική μορφή)

IgG, IgA: μη ανιχνεύσιμες

IgM: αυξημένη ή φυσιολογική

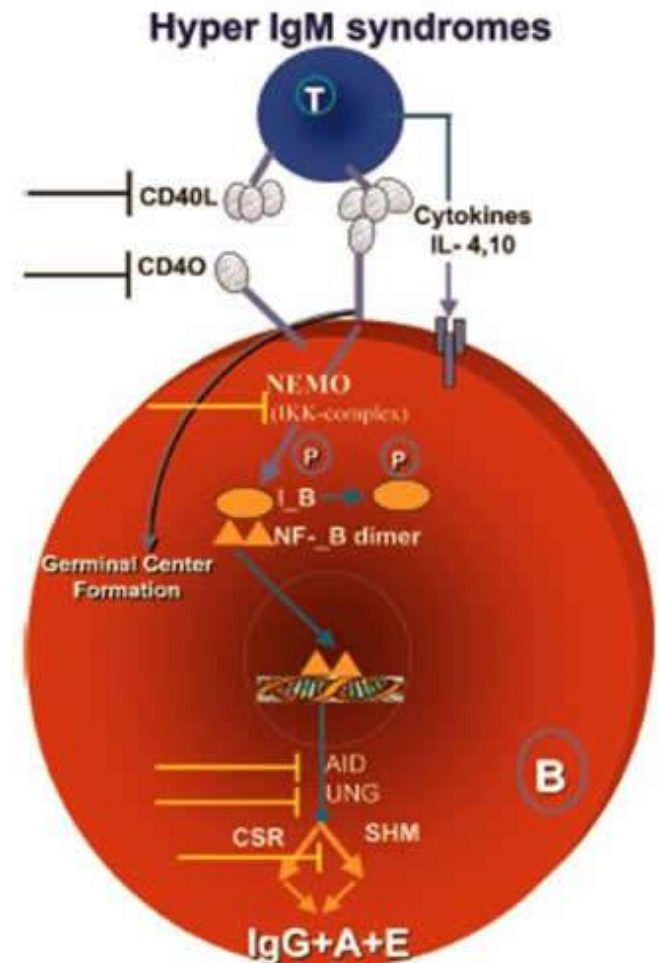
Μετάλλαξη στο *CD40LG*, *CD40*, *AICDA*, *UNG*, *NEMO*

Απώλεια δυνατότητας ανασυνδυασμού

για την παραγωγή ανοσοσφαιρινών

(class-switch recombination / CSR –
somatic hypermutation / SHM)

-Ανικανότητα απάντησης σε T-εξαρτώμενα αντιγόνα
και παραγωγής μνημονικών B-κυττάρων

Υπερ-IgM σύνδρομο

Μελέτη με 56 ασθενείς (φυλοσύνδετη μορφή)

- IBD :6%,
- οροαρνητική αρθρίτιδα:11%,
- ουδετεροπενία:45%

(Levy J, 1997).

Μελέτη με 79 ασθενείς:

- 60% ουδετεροπενία,
(συγχρόνως αναιμία:15% και θρομβοπενία:4%)
- 38% κατά τη διάγνωση,
- 1 ασθενή το μοναδικό εύρημα

(Winkelstein Jerry A et al,2003)

Συνδυασμένες ανοσοανεπάρκειες με συνδρομικά χαρακτηριστικά

Σύνδρομο Wiskott-Aldrich (WAS)

μικρο-θρομβοπενία, έκζεμα, ανοσοανεπάρκεια

Μετάλλαξη WAS γονιδίου που κωδικοποιεί την πρωτεΐνη WAS
Εκφράζεται σε κύτταρα του αιμοποιητικού
σημαντική για τον ανασυνδυασμό του κυτταροσκελετού μέσω του
πολυμερισμού της ακτίνης

Επηρεάζει

- ✓ κυτταρολυτική ικανότητα των CD8+ T κυττάρων-NK
  - ✓ Κατασταλτική δράση των nTreg
- ✓ προσκόλληση-μετανάστευση ουδετεροφίλων
- ✓ ελαττωματική παραγωγή κυτταροκινών Th1
  - ✓ BCR signaling
  - ✓ .....

Σύνδρομο Wiskott-Aldrich (WAS)

Αυτοάνοσες εκδηλώσεις : 22-72% των ασθενών

- ✓ αυτοάνοση αιμολυτική αναιμία (36%)
- ✓ αγγειίτιδα (29%)
- ✓ αρθρίτιδα (29%)
- ✓ ουδετεροπενία (25%)
- ✓ ΦΝΕ (9%)
- ✓ IgA νεφροπάθεια (3%)

(Catucci Marco et al, 2012)

Ανεπάρκεια CD25

μετάλλαξη του γονίδιου IL-2Ra αλυσίδα
(αυτοσωματικό υπολειπόμενο χαρακτήρα)

Εκφράζεται από CD4+CD25 + FOXP3 + ρυθμιστικά T κύτταρα

(Tregs) και τους επιτρέπει να είναι τα πρώτα που ανταποκρίνονται στην
IL-2

χρόνιες λοιμώξεις (κυρίως CMV)

ηπατο-σπληνομεγαλία,

λεμφαδενοπάθεια

αυτοανοσία τύπου IPEX

***Αυτοάνοσες εκδηλώσεις σε Πρωτοπαθείς
Ανοσοανεπάρκειες με άγνωστο μηχανισμό***

Αντισωματικές ανεπάρκειες

Κοινή ποικίλη ανοσοανεπάρκεια (CVID)

Συχνότερη συμπτωματική ΠΑΑ

Χαμηλές IgG, IgA και/ή IgM - μειωμένη αντισωματική απάντηση

Επηρεασμός της μεταστροφής των μνημονικών Β κυττάρων

Συχνότητα 1:50.000- 1:25.000

Γονίδια: TACI, ICOS, BAFF-R, CD19, CD81, LRBA κ ά

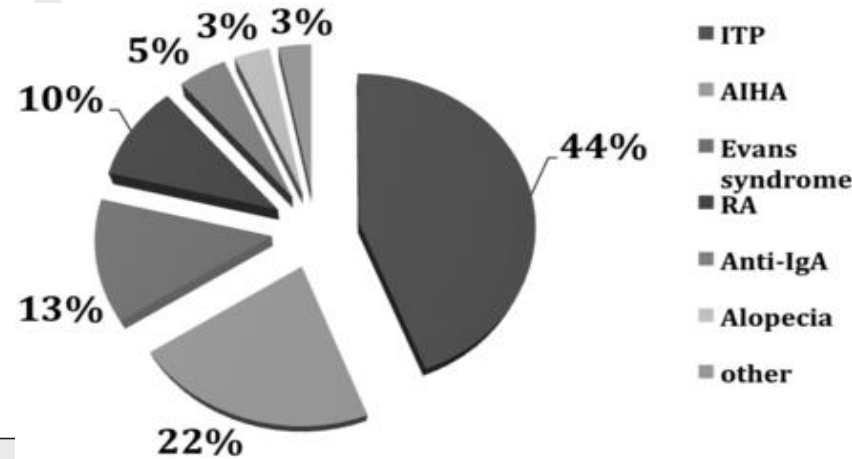
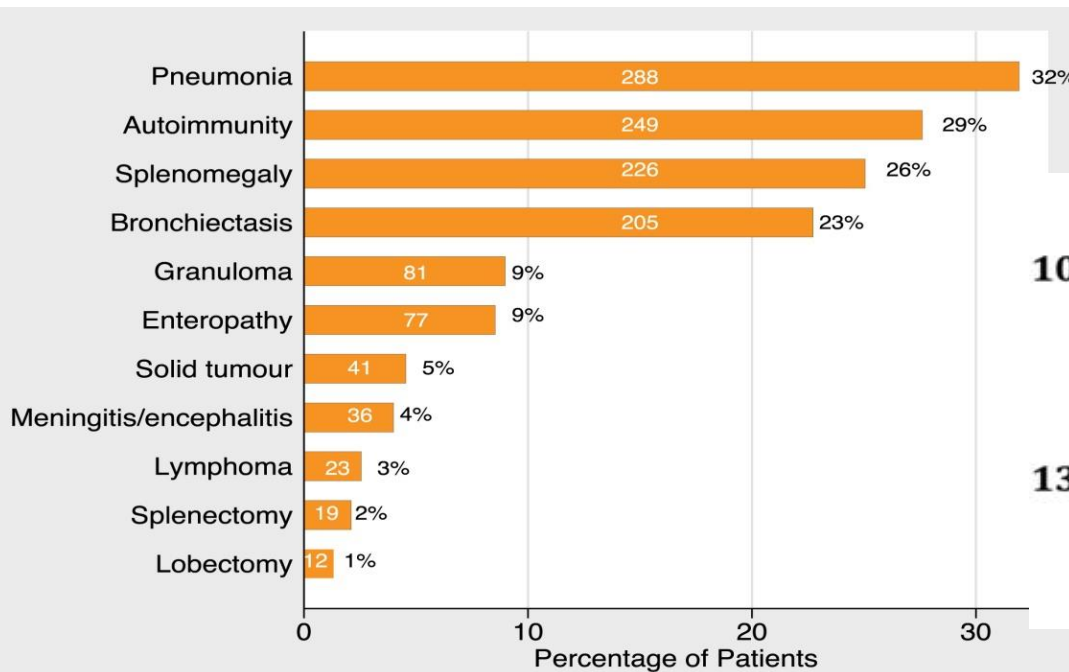
Παθογένεια αυτοανοσίας:

- διαταραχή των ρυθμιστικών Τ κυττάρων
- επιταχυνόμενη απόπτωση των Τ κυττάρων
  - ανώμαλη παραγωγή κυτταροκινών
- αυξημένη παραγωγή αυτοδραστικών Β κυττάρων

Λοιμώξεις (ΑΝΣ)

Κοκκιώματα

Αυτοάνοσες εκδηλώσεις

Clinical picture and treatment of 2212 patients with common variable immunodeficiency
Gathmann et al, 2014

Autoimmunity in CVID.

473 patients with CVID, 134 (28.6%) had autoimmunity.
 The many faces of common variable immunodeficiency.
 Charlotte Cunningham-Rundles, Hematology 2012

Κριτήρια CVID (ESID)

Τουλάχιστον ένα:	<ul style="list-style-type: none"> • αυξημένη ευαισθησία σε λοιμώξεις • αυτοάνοσες εκδηλώσεις • κοκκιώματα • ανεξήγητη πολυκλωνική λεμφοϋπερπλασία • μέλος της οικογένειας με αντισωματική ανεπάρκεια
και	αξιοσημείωτη μείωση IgG και αξιοσημείωτη μείωση IgA με ή χωρίς μειωμένα επίπεδα IgM (τουλάχιστον δύο μετρήσεις)
και Τουλάχιστον ένα από :	<ul style="list-style-type: none"> • μειωμένη αντισωματική απάντηση (και/ή χαμηλές ισοαιμοσυγκολλητίνες); i.e. απουσία προστατευτικών επιπέδων παρά τον εμβολιασμό • χαμηλά μνημονικά B λεμφοκύτταρα (<70% του φυσιολογικού για την ηλικία)
και	δευτεροπαθή αίτια υπογαμμασφαιριναιμίας έχουν εξαιρεθεί
και	διάγνωση τίθεται μετά το 4ο έτος της ζωής (αλλά τα συμπτώματα μπορεί να είναι εκδηλωθούν νωρίτερα)
και	καμία ένδειξη ανεπάρκειας T-κυττάρων, που ορίζεται ως 2 από τα ακόλουθα (γ=year of life): <ul style="list-style-type: none"> • CD4 numbers/microliter: 2-6γ <300, 6-12γ <250, >12 <200 • % naive CD4: 2-6γ <25%, 6-16γ < 20%, >16γ <10% • T cell proliferation absent

Αντισωματικές ανεπάρκειες

Εκλεκτική IgA ανεπάρκεια

- ✓ Θεωρείται η συχνότερη ανοσοανεπάρκεια (1:600)
  - ✓ Άγνωστο γενετικό υπόβαθρο
- ✓ Βλάβη στην ωρίμανση Β κυττάρων? δυσλειτουργία των Τ βοηθητικών κυττάρων ? διαταραχή κυτταροκινών?
  - ✓ 85–90% ασυμπτωματικοί
  - ✓ 28% Αυτοάνοσες εκδηλώσεις

(ΙΘΠ, αιμολυτική αναιμία, αρθρίτιδα, θυρεοειδίτιδα)

συχνότερα σε ενήλικες (μέση ηλικία:29 έτη) και θήλεα άτομα

- ✓ Λοιμώξεις ΑΝΣ: *Haemophilus influenzae* - *Streptococcus pneumoniae*
- ✓ ΓΝΣ: *Giardia*-δυσασπορρόφηση-κοιλιοκάκη-ελκώδης κολίτιδα
  - ✓ Αλλεργία (άσθμα, ρινίτιδα)
- ✓ 10% των 1^{ου} βαθμού συγγενών: αυτοάνοσα νοσήματα
  - εξέλιξη προς Κοινή Ποικίλη Ανοσοανεπάρκεια

Κριτήρια Εκλεκτική IgA ανεπάρκεια (ESID)

Τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα	<ul style="list-style-type: none"> • αυξημένη ευαισθησία σε λοιμώξεις • αυτοάνοσες εκδηλώσεις • πάσχον μέλος οικογένειας
ΚΑΙ	Διάγνωση μετά τα 4 χρόνια ζωής
ΚΑΙ	μη ανιχνεύσιμη IgA (<0.07 g/L, με νεφελομετρία) <u>αλλά</u> φυσιολογικές IgG και IgM (τουλάχιστον 2 μετρήσεις)
ΚΑΙ	έχουν αποκλεισθεί δευτεροπαθή αίτια υπογαμμασφαιριναιμίας
ΚΑΙ	φυσιολογική αντισωματική απάντηση (IgG)
ΚΑΙ	αποκλεισμός ανεπάρκειας T-κυττάρων

Περιστατικό 1

**Αγόρι ηλικίας 3 ετών με
διεγνωσμένο ΣΔ 1, διαρροϊκές κενώσεις και απώλεια ΒΣ**

Ι τόκος, TMN κύηση, ΚΤ (λόγω δυσαναλογίας), ΒΓ:4600gr
Ομαλή περιγεννητική περίοδος, θηλασμός μέχρι 18 μηνών

Οικογενειακό ιστορικό: μητρική θεία απεβίωσε σε νεογνική ηλικία
μητρικός ξάδερφος απεβίωσε σε ηλικία 25 ετών

Ατομικό Αναμνηστικό

- 4 μηνών : εξανθήματα κορμού-άκρων → Αλλεργία στο γάλα αγελάδος ???
  - 15 μηνών: νοσηλεία επί 1 μήνα λόγω αναπνευστικής δυσχέρειας???
  - 3 ετών: ανορεξία, εμπύρετο και διαρροϊκές κενώσεις
- Διαπιστώθηκε ΣΔ τύπου 1 - έναρξη ινσουλίνης

Κλινική εξέταση

Καχεξία-Απίσχυση (απώλεια ΒΣ: 5 kgr σε 1 μήνα)

ΒΣ:10 kgr (<3^η ΕΘ) Υ: 90 cm (3^η ΕΘ) ΠΚ: 49.5 cm (25^η-50^η ΕΘ)

Δέρμα: κφ

Ήπαρ, σπλήνας, λεμφαδένες : αψηλάφητοι

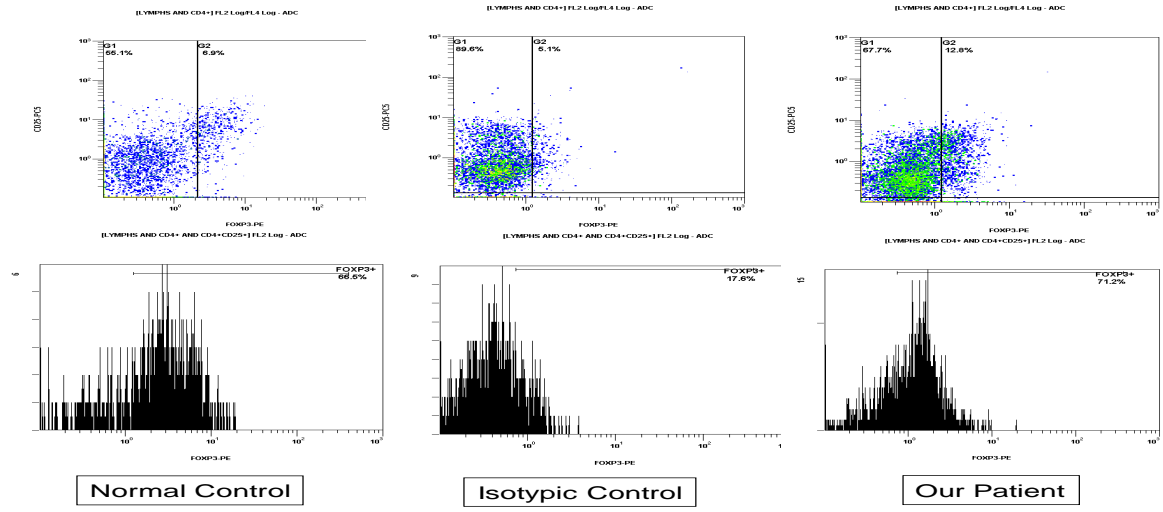
IgE: 503 IU/ml

Αυτοαντισώματα:

ICA (+) 1:20

έναντι εντεροκυττάρων: θετικά

- Φυσιολογικά T,B,NK, Tregs (CD4+CD25+)
- Μειωμένης έντασης έκφραση του πυρηνικού παράγοντα FOXP3 επί των CD4+CD25+

Ανίχνευση Μετάλλαξης FOXP3

Σύνδρομο IPEX

Περιστατικό 2

Νήπιο θήλυ 23 μηνών με :

αναιμία

Hb: **6,7**g/dl (11.5-12.5), Hct: 23%, MCV: 61,2fl (70-86)

άμεση Coombs: **(+)**

υποθυρεοειδισμό

TSH: **267,4** μIU/ml (ΦΤ:0.5-5), T4: 4,4 μg/dl (5-13) ,T3: 77 ng/dl (80-220)

Στασιμότητας βάρους από την ηλικία των 7 μηνών

Περιγεννητικό ιστορικό:

3^ο τόκος, ΔΚ:39⁺²W, ΚΤ (λόγω προηγηθείσας),

ΒΓ:3.610 gr, ομαλή περιγεννητική περίοδος

Θηλασμός μέχρι 17 μηνών

Οικογενειακό ιστορικό:

3 άρρενα αδέρφια της μητέρας απεβίωσαν σε βρεφική ηλικία
Χωρίς γνωστό οικογενειακό ιστορικό ανοσοανεπάρκειας

Ατομικό ιστορικό:

14 μηνών: νοσηλεία για λοίμωξη αναπνευστικού (αδενοϊός)

20 μηνών: σοβαρή ερπητική ουλοστοματίτιδα

21 μηνών: νοσηλεία λόγω ωχρότητας και μειωμένης σίτισης,

διαπιστώθηκε σιδηροπενική αναιμία (Hb: **8** g/dl), υποθυρεοειδισμός
(TSH: **34,96** μIU/ml), χαμηλή IgA, αυξημένη IgG, άμεση Coombs: **(+)**

**Μέχρι την ηλικία των 14 μηνών το παιδί δεν είχε παρουσιάσει
καμιά ευκαιριακή ή σοβαρή βακτηριακή λοίμωξη**

Περιστατικό 2

Θήλυ 23 μηνών με στασιμότητα βάρους, υποθυρεοειδισμός,
λοίμωξη από αδενοϊό, αναιμία

Lymphocytes		4391 (cells/mm ³)
CD3+(Lymph) T cells	51.3%	2256
CD3+CD4+(Lymph) T-helper	6.38 %	280
CD3+CD8+(Lymph) T-cytotoxic	19.52 %	837
CD3+CD4+/CD3+CD8+	0.327	
CD19+(Lymph) B-cells	23.16 %	1265
CD3-CD16/56+ (lymph) NK cells	24.54 %	1249
CD4+CD45+RA	10.48%	37
CD4+CD45+RO	89.820 %	316
CD3+HLADr(on CD3)		
T+B+NK		
CD3 ⁺ TCRgd+ (on CD3+):	76.73%	1998
CD4 ⁺ CD25+ CD127-Tregs (on CD4+):	0%	

IgG :**1900**mg/dL (575-1446)

IgA : <6 mg/dL (23-123)

IgM: 97mg/dL (63-251)

IgE: 1.88 IU/mL (9-89)

Μειωμένη αντισωματική

απάντηση

Κ/ες λεμφοκυττάρων: παθολογικές

Γονιδιακός έλεγχος:

Μετάλλαξη RAG1

Βαρεία Μικτή Ανοσοανεπάρκεια

SCID

Συμπερασματικά...

- Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες δεν εκδηλώνονται μόνο με λοιμώξεις αλλά και αυτοανοσία
- Εκτός από τις ΠΑΑ που παρουσιάζονται με αυτοάνοσες εκδηλώσεις υπάρχει και ένας αριθμός ΠΑΑ που εμφανίζουν αυτοάνοσες εκδηλώσεις σε 20% ασθενών
- Μηχανισμοί μη πλήρως διευκρινισμένοι

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΓΝΩΣΗ

**ΕΓΚΑΙΡΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ
ΚΑΙ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ**

**ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΟΦΕΛΟΣ**

